

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ

ΜΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Παρουσίαση: Δημήτρης Γρουμπός, Διπλ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, MBA, Phd candidate

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

❖ Αντικείμενο της Οικονομικής Επιστήμης

Μέσα από τη δημιουργία θεωρητικών εννοιών (μοντέλων) να επιχειρηθεί η ερμηνεία της λειτουργίας της πραγματικής οικονομίας

❖ Οικονομική επιστήμη και ιστορική εξέλιξη

Η σύγχρονη οικονομική επιστήμη ουσιαστικά εξελίχθηκε παράλληλα με την ανάπτυξη του καπιταλιστικού συστήματος

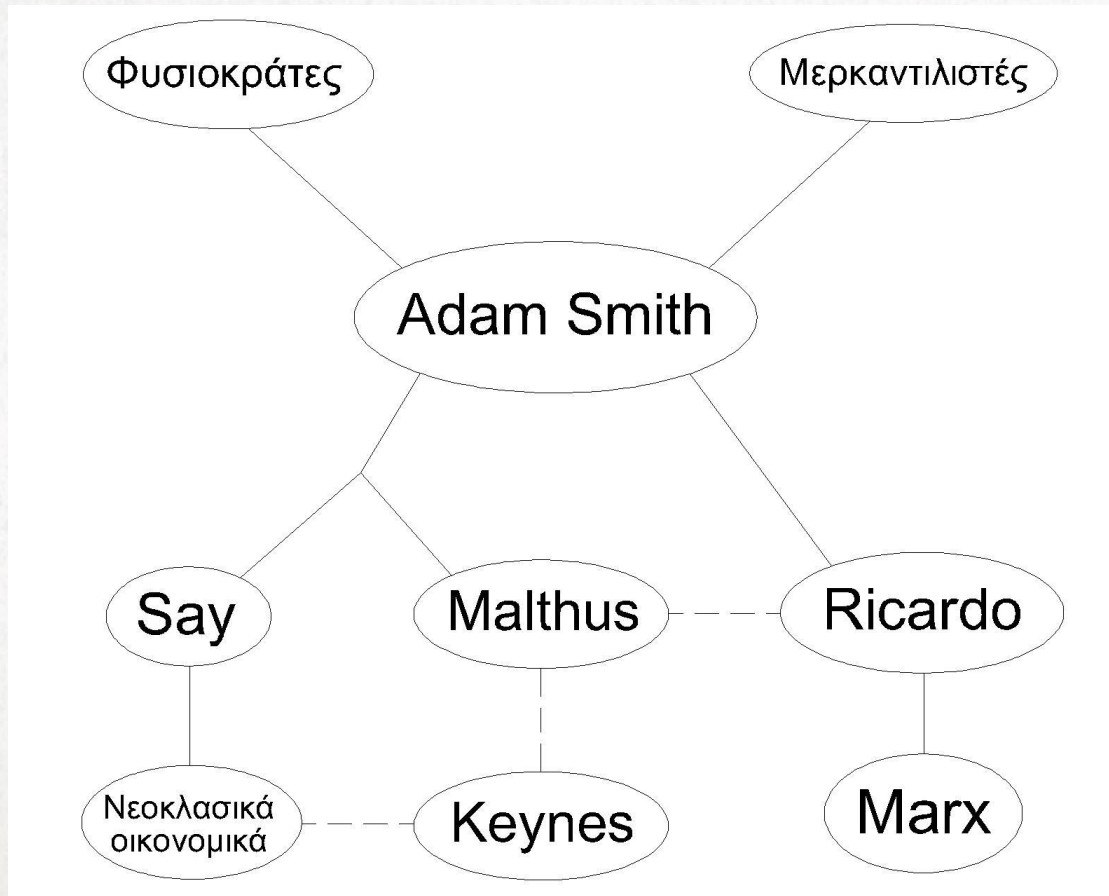
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

❖ Βασικά ερωτήματα της Οικονομικής Επιστήμης

- Πώς τόσο ανόμοια μεταξύ τους αγαθά και υπηρεσίες γίνονται ανταλλάξιμα (σύμμετρα) μέσω του χρήματος ;
- Ποιο είναι το κοινό μέτρο σύγκρισης ;
- Πώς καθορίζονται οι τιμές των προϊόντων ;
- Πώς παράγεται και διανέμεται το συνολικό προϊόν μιας κοινωνίας ;
- Από πού προέρχεται το κέρδος ;
- Γιατί κάποιες χώρες είναι πλούσιες και κάποιες όχι ;

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

❖ Απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά μπορεί να βρει κανείς μελετώντας την ιστορία των οικονομικών θεωριών

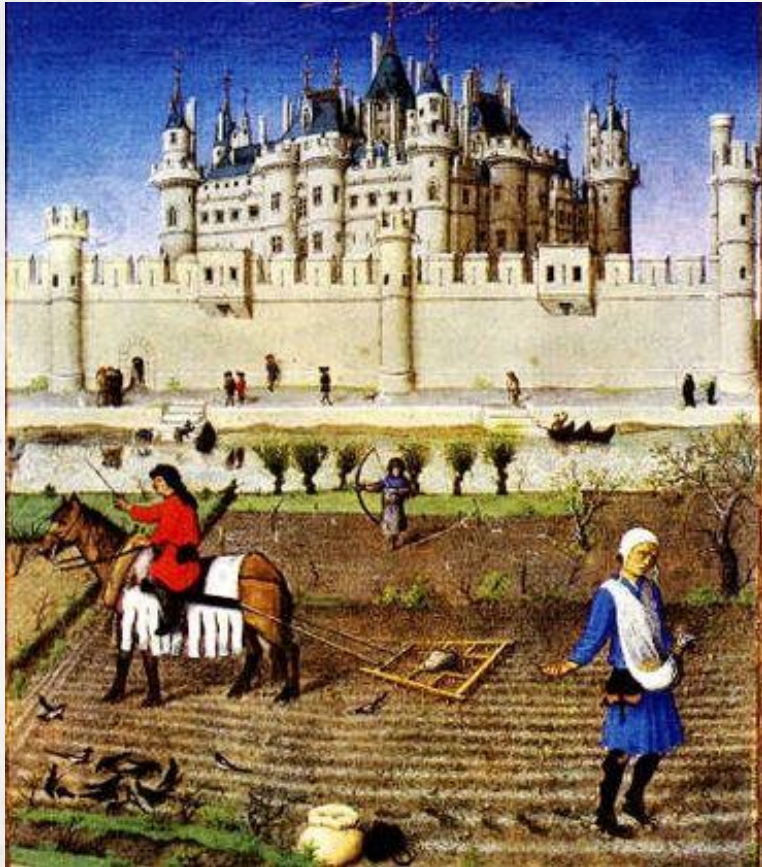
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ (500π.Χ. - 500μ.Χ.)

«Η Σχολή των Αθηνών» (Έργο του Ραφαήλ: 1510 μ.Χ.)

- ❖ Η αρχαιότητα χαρακτηριζόταν από την αυτάρκεια και τις μεμονωμένες ανταλλαγές
- ❖ Ξενοφώντας: «Οικονομικός» (401 π.Χ.)
- ❖ Πλάτωνα: «Πολιτεία» (380 π.Χ.)
- ❖ Αριστοτέλης: «Πολιτικά» (350π.Χ.)
Ήταν ο πρώτος που αναρωτήθηκε για την έννοια της συμμετρίας στην ανταλλαγή
- ❖ Η ελληνική φιλοσοφία άσκησε μεγάλη επίδραση στη δυτική σκέψη, τμήμα της οποίας αποτελεί και η οικονομική επιστήμη

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ (500μ.Χ. - 1500μ.Χ.)

- ❖ Κατά το μεσαίωνα η «οικονομική ζωή» εξελισσόταν κυρίως εντός της ίδιας πόλης ή μιας μικρής περιοχής
- ❖ Η δύναμη των βασιλιάδων ήταν ασθενής σε σχέση με τη δύναμη των τοπικών αρχόντων (φεουδαρχών)
- ❖ Ο εκάστοτε φεουδάρχης αποσπά με τη βία από τους δουλοπάροικους της περιοχής του τη λεγόμενη «γαιοπρόσοδο» (τρόφιμα και δουλειά)
- ❖ Ο ρόλος του χρήματος είναι πολύ περιορισμένος

Η ΑΠΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (1492μ.Χ.)

- ❖ Ανακάλυψη νέων περιοχών του πλανήτη
- ❖ Ανάπτυξη ολοκληρωμένων και συνεκτικών επιστημονικών θεωριών (Κοπέρνικος, Γαλιλαίος, Νεύτωνας)
- ❖ Μεταρρύθμιση (απόσχιση Προτεσταντικής από την Καθολική Εκκλησία)
- ❖ Εμφάνιση εθνών κρατών με ισχυρή κεντρική εξουσία

ΜΕΡΚΑΝΤΙΛΙΣΜΟΣ (16^{ος} - 18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ μ.Χ.)

- ❖ Ο μερκαντιλισμός δεν συγκροτεί ένα ενιαίο θεωρητικό πλαίσιο
- ❖ Αποτελεί μια πρώτη πιο στοχευμένη προσπάθεια θεωρητικής ερμηνείας ορισμένων οικονομικών φαινομένων
- ❖ Η πρώτη μεγάλου βαθμού συσσώρευση κεφαλαίου προήλθε από το αποικιακό εμπόριο κατά το 15^ο και 16^ο αιώνα μ.Χ.
- ❖ Ισπανία, Πορτογαλία, Ολλανδία, Αγγλία
- ❖ Εισροή μεγάλων ποσοτήτων από πολύτιμα μέταλλα στην Ευρώπη (χρυσός, άργυρος)

ΜΕΡΚΑΝΤΙΛΙΣΜΟΣ (16^{ος} - 18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ μ.Χ.)

- ❖ Κύρια πηγή του πλούτου ενός έθνους αρχικά θεωρείται το θετικό νομισματικό ισοζύγιο και στη συνέχεια το θετικό εμπορικό ισοζύγιο
- ❖ Προωθείται η κρατική παρεμβατικότητα στην κατεύθυνση ενίσχυσης των εξαγωγών και μείωσης των εισαγωγών
- ❖ Η γενική ιδέα του μερκαντιλισμού είναι πως η κύρια πηγή του πλούτου ενός έθνους είναι το εξωτερικό εμπόριο
- ❖ Πηγή της αξίας
Αγοράζω φθηνά - Πουλάω ακριβά

ΦΥΣΙΟΚΡΑΤΙΑ (18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ μ.Χ.)

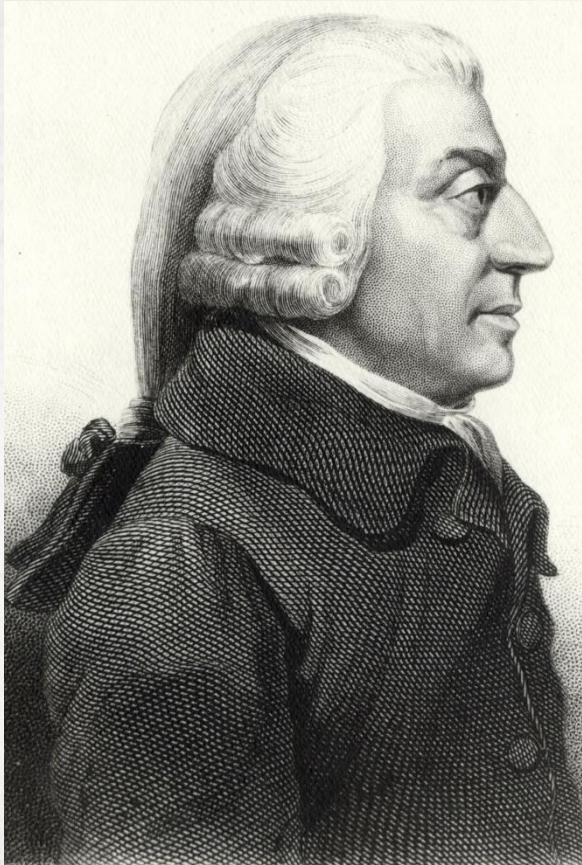
- ❖ Αναπτύχθηκε στη Γαλλία εν μέρει ως αντίδραση στο Μερκαντισμό
- ❖ Στους Φυσιοκράτες οφείλονται αρκετές από τις ιδέες που επικρατούν ακόμα και σήμερα στην οικονομική σκέψη
- ❖ Βασική τους αρχή ήταν ότι η μόνη δραστηριότητα που μπορεί να παράγει νέα αξία είναι η αγροτική δραστηριότητα
- ❖ Πηγή της αξίας
Η φυσική παραγωγικότητα της γης

ΦΥΣΙΟΚΡΑΤΙΑ (18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ μ.Χ.)

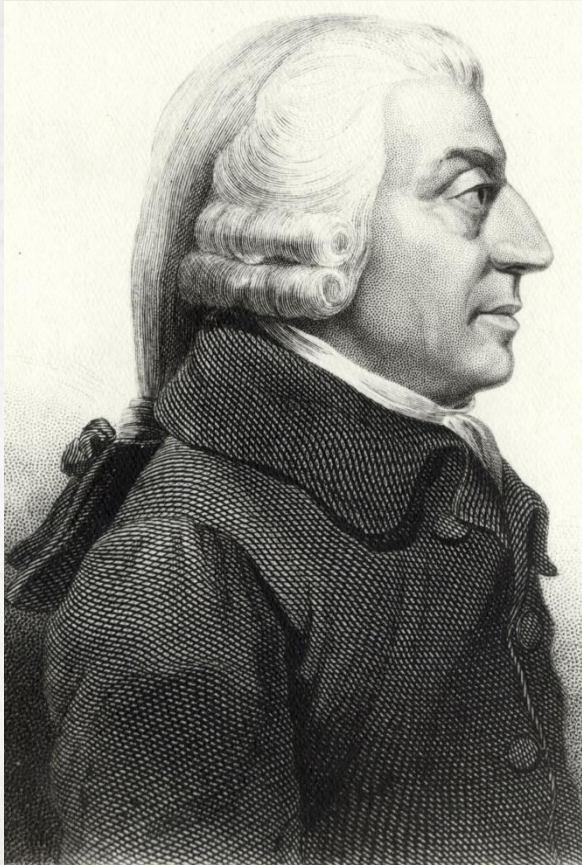
- ❖ Σύμφωνα με τους Φυσιοκράτες, η κοινωνία ήταν χωρισμένη σε τάξεις:
 - Γαιοκτήμονες
 - Παραγωγική τάξη
Εργάτες στη γεωργία και
καπιταλιστές αγρότες
 - Στείρα τάξη
Βιομηχανικοί εργάτες και βιομήχανοι
συν έμποροι
- ❖ Ο κύριος διαχωρισμός στην οικονομία ήταν μεταξύ πόλης και υπαίθρου

ADAM SMITH (1723-1790)

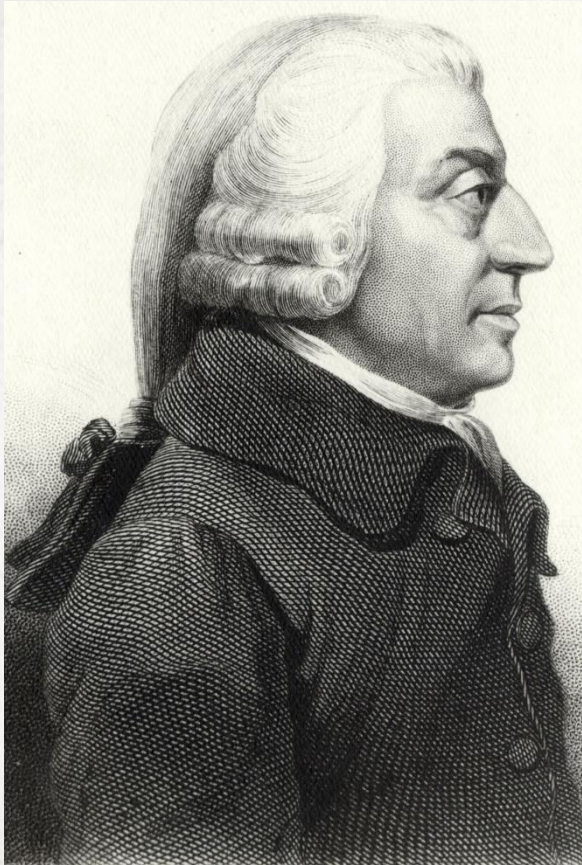
- ❖ Γεννημένος στη Σκωτία
- ❖ Καθηγητής Ηθικής Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης
- ❖ Συγγραφέας του έργου: «Θεωρία των Ηθικών Συναισθημάτων» (1759)
- ❖ Συγγραφέας του έργου: «Έρευνα για τη Φύση και τα Αίτια του Πλούτου των Εθνών» (1776)

ADAM SMITH (1723-1790)

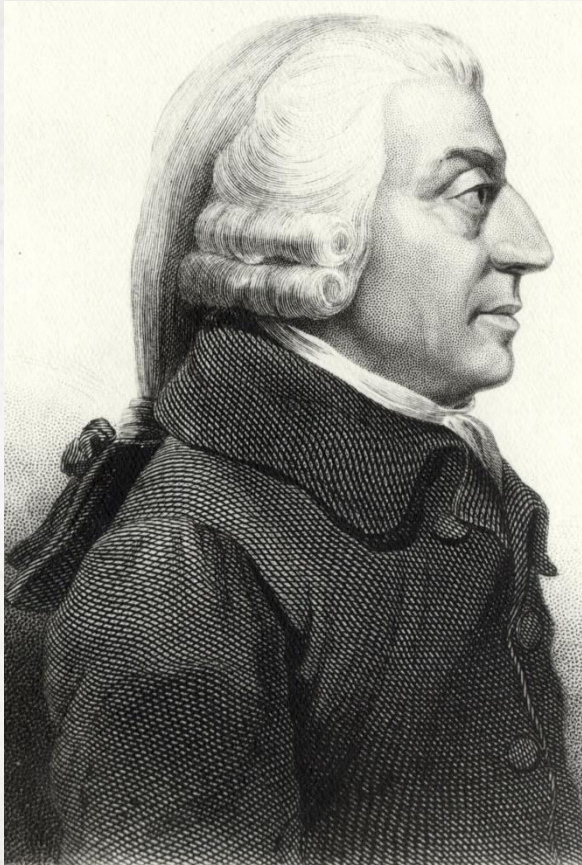
- ❖ Ο Smith έζησε και έγραψε κατά την εποχή της «μανιφακτούρας» στη Σκωτία
- ❖ Επιχείρησε γενικά να μελετήσει τον τρόπο λειτουργίας του καπιταλισμού στην Αγγλία κατά τον 18^ο αιώνα
- ❖ Αναπτύσσει μια πιο συστηματική προσέγγιση στην οικονομική σκέψη βασιζόμενος σε ορισμένες ιδέες των Φυσιοκρατών και των Μερκαντιλιστών

ADAM SMITH (1723-1790)

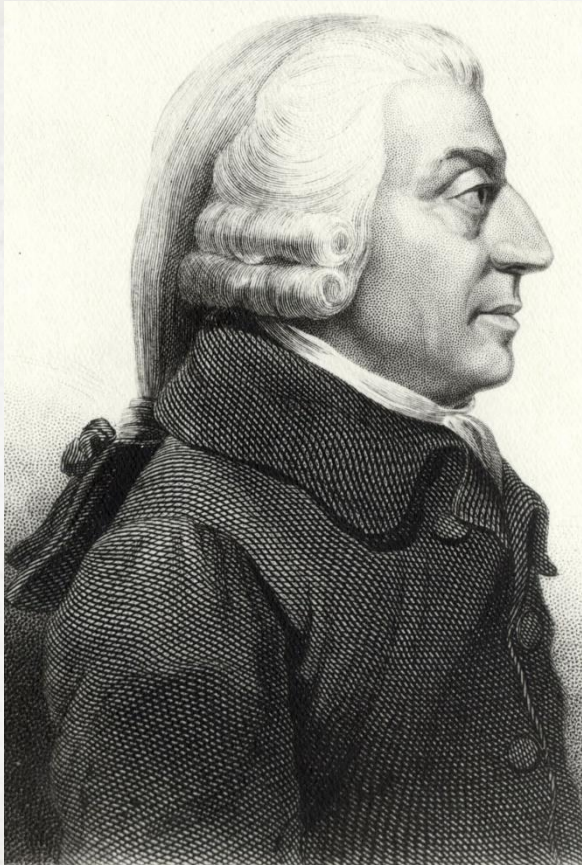
- ❖ Η θεωρία του Smith κινείται στα πλαίσια του «φυσικού» δικαίου, ενώ δική του χαρακτηριστική φράση ήταν πως: *«η φύση του ανθρώπου είναι να είναι έμπορος»*
- ❖ Ο Smith όμως, όπως και οι Φυσιοκράτες, μετατοπίζει τελικά το ενδιαφέρον της οικονομικής σκέψης από το εμπόριο στη σφαίρα της παραγωγής

ADAM SMITH (1723-1790)

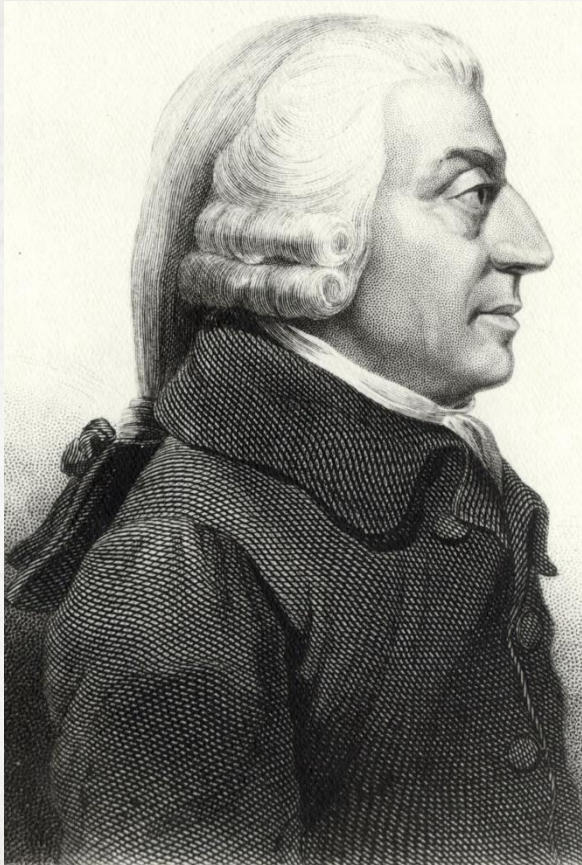
- ❖ Προσπαθεί να αντιληφθεί και να ερμηνεύσει τα οικονομικά φαινόμενα διατυπώνοντας γενικούς νόμους οι οποίοι κατά τη γνώμη του είναι αιώνιοι και αναλλοίωτοι
- ❖ Αυτός είναι και ένας από τους βασικούς λόγους που ο Smith θεωρείται **θεμελιωτής της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης**

ADAM SMITH (1723-1790)

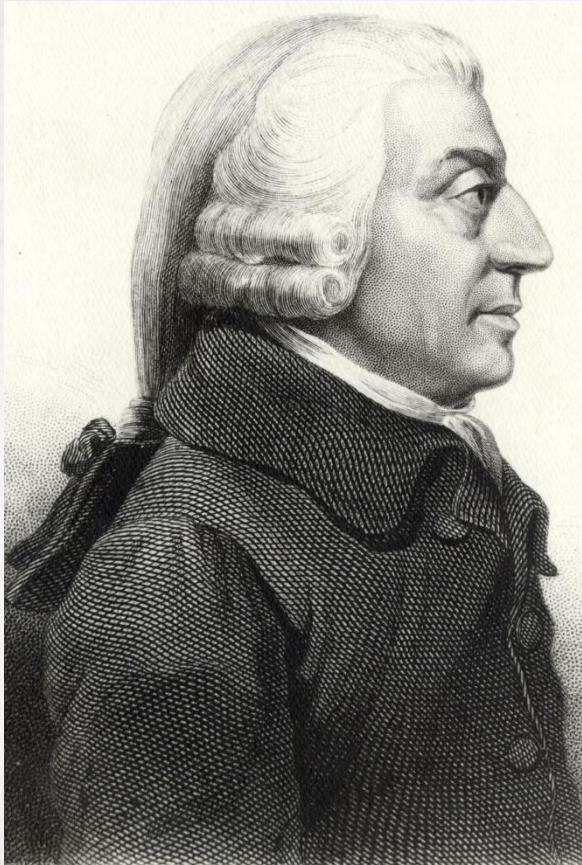
- ❖ Ασχολείται όχι με την «αξία χρήσης» (χρησιμότητα) των εμπορευμάτων, αλλά με το πώς διαμορφώνεται η «αξία ανταλλαγής» (τιμή) των εμπορευμάτων

ADAM SMITH (1723-1790)

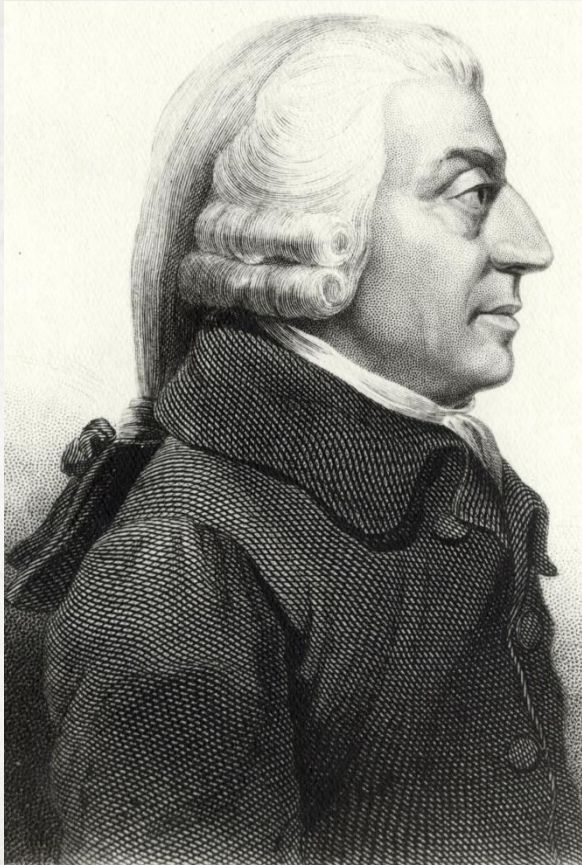
- ❖ Η κοινωνία αποτελείται από ένα άθροισμα ατομικών συμφερόντων εντός της οποίας αναπτύσσεται ο καταμερισμός εργασίας προς ικανοποίηση αυτών των ατομικών συμφερόντων
- ❖ Βασικοί άξονες οικονομικής ανάλυσης
 - Η μη-παρέμβαση του κράτους στην οικονομία
 - Το «αόρατο χέρι» (αυτορρύθμιση) της αγοράς

ADAM SMITH (1723-1790)

❖ Θεωρεί ότι εφόσον το κράτος δεν παρεμβαίνει στην οικονομική ζωή, οι τιμές των εμπορευμάτων θα διαμορφώνονται μέσω της αγοράς («αόρατο χέρι») στην χαμηλότερη δυνατή τιμή, με αποτέλεσμα τη **μεγαλύτερη κοινωνική ευημερία**

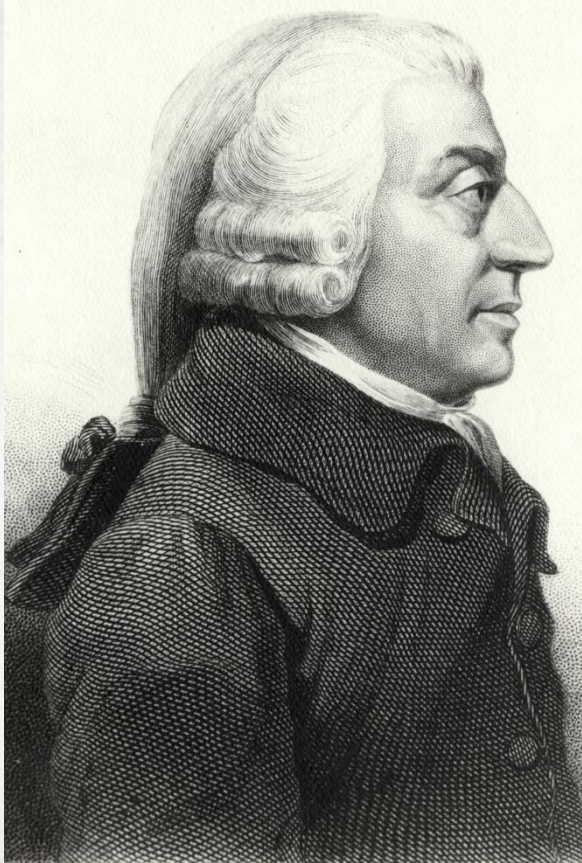
ADAM SMITH (1723-1790)

«Όταν κάθε άνθρωπος επιδιώκει το δικό του συμφέρον, συχνά προωθεί το συμφέρον της κοινωνίας αποτελεσματικότερα από ότι εάν πραγματικά προσπαθεί να το προωθήσει»

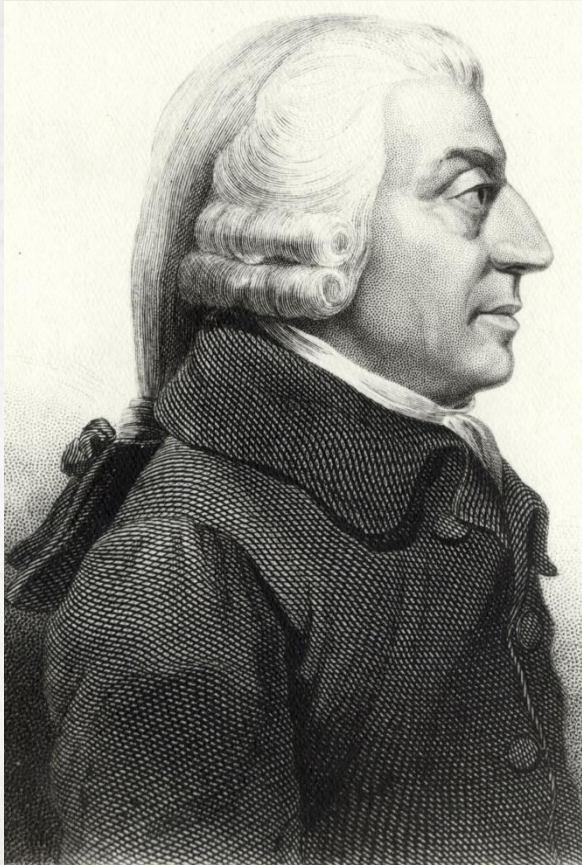
Απόσπασμα από τον «Πλούτο των Εθνών» (1776)

ADAM SMITH (1723-1790)

❖ Ενώ οι Φυσιοκράτες θεωρούσαν ως πηγή της αξίας την ειδική παραγωγικότητα της γης, ο Smith θεωρεί ως πηγή της αξίας την εργασία

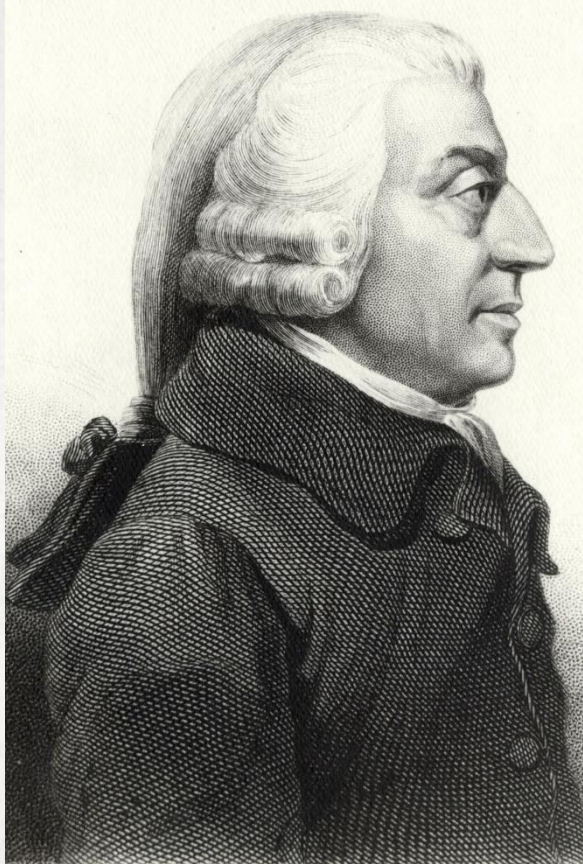
ADAM SMITH (1723-1790)

«Η ετήσια εργασία κάθε λαού είναι η κύρια πηγή που παρέχει όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες της ζωής τα οποία χρησιμοποιεί όλο το έτος και αποτελούν, είτε την άμεση απόδοση της εργασίας αυτής, είτε τα αγαθά που αποκτά με ανταλλαγή από άλλους λαούς»

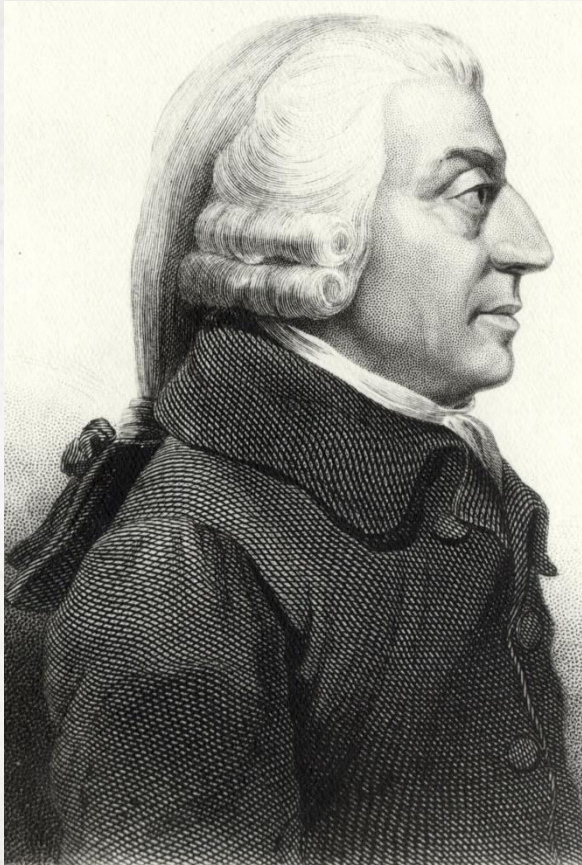
Απόσπασμα από τον «Πλούτο των Εθνών» (1776)

ADAM SMITH (1723-1790)

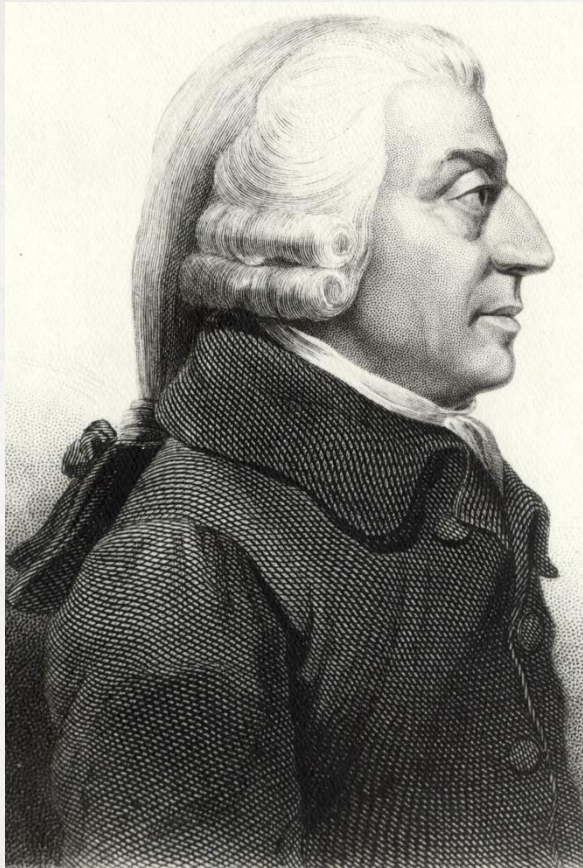
- ❖ Οι παροδικές διακυμάνσεις στις τιμές των εμπορευμάτων διαμορφώνονται με βάση τις δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης
- ❖ Οι διακυμάνσεις των τιμών πραγματοποιούνται γύρω από ένα «κέντρο βάρους» (μια «φυσική» τιμή) που προκύπτει από μια νομοτελειακή κανονικότητα και συγκεκριμένα με βάση την **εργασιακή θεωρία της αξίας**

ADAM SMITH (1723-1790)

- ❖ Η ανταλλακτική αξία (η τιμή δηλαδή στην οποία ένα εμπόρευμα ανταλλάσσεται στην αγορά) είναι ανάλογη με το χρόνο εργασίας που δαπανήθηκε για την παραγωγή του εμπορεύματος ή ανάλογη με το χρόνο εργασίας που μπορεί το εμπόρευμα να αγοράσει
- ❖ Πρόκειται για δύο διαφορετικούς ορισμούς της αξίας εντός του έργου του Smith

ADAM SMITH (1723-1790)

❖ Το έργο του Smith αποτελεί τη «μήτρα» γέννησης διαφορετικών σχολών της οικονομικής σκέψης, με κυριότερες:

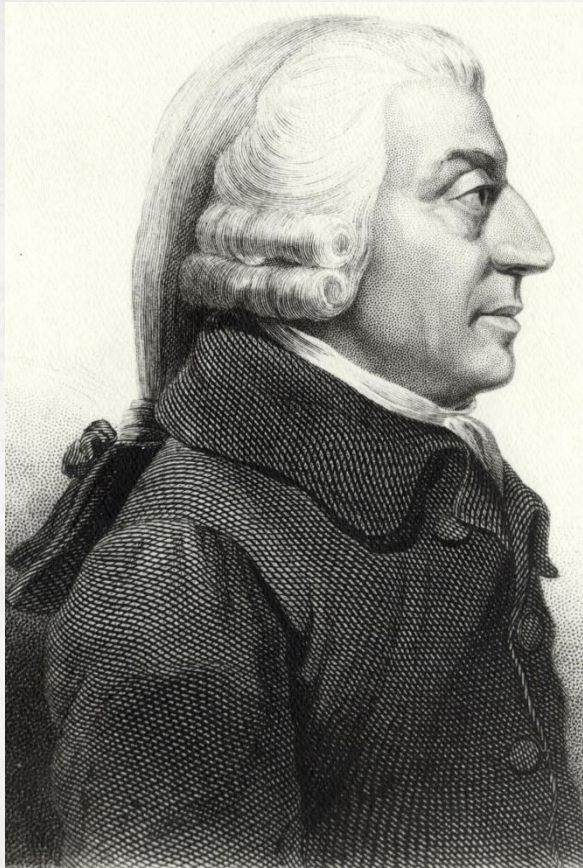
- Τη νεοκλασική οικονομική θεωρία (κυρίαρχα οικονομικά)

Μισθοί + Κέρδος → Νέα Αξία

- Την εργασιακή θεωρία της αξίας (Ρικάρντο και Μαρξ)

Νέα Αξία → Μισθοί + Κέρδος

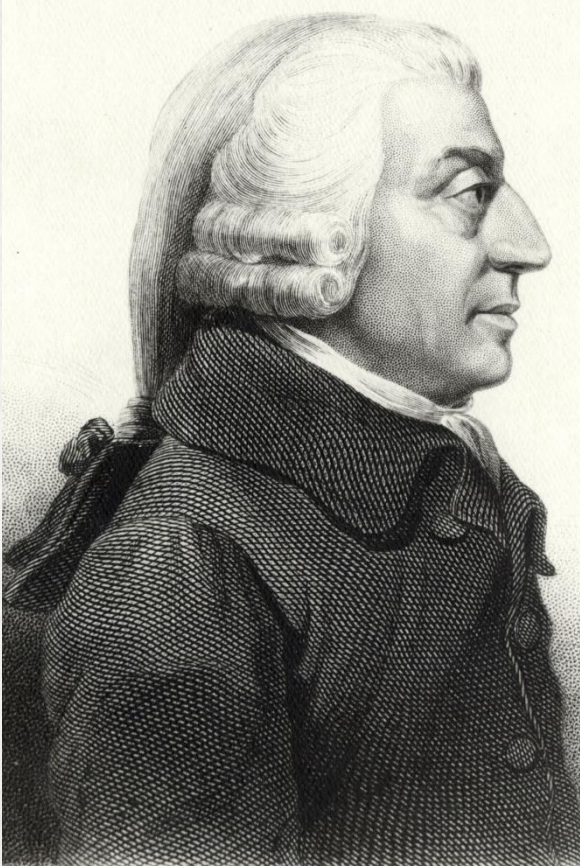
ADAM SMITH (1723-1790)

❖ Ενώ οι Φυσιοκράτες έβλεπαν 5 ξεχωριστές τάξεις κάνοντας μάλιστα διαχωρισμό μεταξύ της οικονομίας της υπαίθρου και της πόλης, ο Smith ξεχωρίζει 3 βασικές τάξεις για το σύνολο της οικονομίας:

- Γαιοκτήμονες → Πρόσοδος
- Καπιταλιστές → Κέρδος
- Εργάτες → Μισθός

ADAM SMITH (1723-1790)

❖ Ο πλούτος ενός έθνους αυξάνεται όταν αυξάνεται η παραγωγικότητα της εργασίας ή/και ο αριθμός των παραγωγικών εργατών

- Καταμερισμός της εργασίας → **Αύξηση της παραγωγικότητας**
- Αύξηση της παραγωγικότητας → **Αύξηση κεφαλαίου**
- Αύξηση κεφαλαίου → **Μίσθωση πιο πολλών εργατών κ.ο.κ.**

DAVID RICARDO (1772-1823)

- ❖ Γεννημένος στην Αγγλία
- ❖ Στα είκοσι πέντε παραιτείται από επιτυχημένος χρηματιστής και αφιερώνεται στην αυτομόρφωση
- ❖ Η επαφή του με τον «Πλούτο των Εθνών» του Smith τον οδηγεί στο να επιδοθεί απόλυτα στη μελέτη των οικονομικών φαινομένων
- ❖ Το 1817 εκδίδει το έργο: «**Αρχές Πολιτικής Οικονομίας και Φορολογίας**»

DAVID RICARDO (1772-1823)

- ❖ Ο Ricardo έζησε και έγραψε κατά την εποχή της «Βιομηχανικής Επανάστασης» στην Αγγλία
- ❖ Η Αγγλία την εποχή αυτή είναι το «εργαστήριο» του κόσμου μέσα από το οποίο προμηθεύονται φθηνά έτοιμα βιομηχανικά προϊόντα
- ❖ Όπως και ο Smith, ο Ricardo στα πλαίσια της οικονομικής του ανάλυσης δίνει μεγάλη σημασία στην εργασία και στο πώς αυτή προσδιορίζει την αξία των εμπορευμάτων

DAVID RICARDO (1772-1823)

- ❖ Αναζητά τις αιτίες της μεταβολής της αξίας και το πως αυτή διανέμεται στις διάφορες τάξεις της οικονομίας
- ❖ Στο ερώτημα ποια είναι η αιτία μεταβολής της αξίας ενός εμπορεύματος, ο Ricardo απαντά ξεκάθαρα πως είναι η **δαπανώμενη εργασία** που απαιτείται για την παραγωγή του

DAVID RICARDO (1772-1823)

- ❖ Άφησε εκτός της θεωρίας του τα εμπορεύματα που η τιμή τους δεν καθορίζεται από τους νόμους της μαζικής καπιταλιστικής παραγωγής (αρχαία αγάλματα, σπάνια έργα τέχνης κλπ.)
- ❖ Η αξία σύμφωνα με το Ricardo δεν εξαρτάται μόνο από την άμεσα δαπανώμενη εργασία για την παραγωγή ενός προϊόντος, αλλά και από την εργασία που είναι ενσωματωμένη στα μέσα παραγωγής (εργαλεία, μηχανές κλπ.)

DAVID RICARDO (1772-1823)

«Ο καθορισμός των νόμων που διέπουν τη διανομή της αξίας ανάμεσα στις τρεις κοινωνικές τάξεις είναι το κύριο πρόβλημα της πολιτικής οικονομίας»

Απόσπασμα από τις «Αρχές Πολιτικής Οικονομίας και Φορολογίας» (1817)

DAVID RICARDO (1772-1823)

- ❖ Ο Ricardo υποστήριζε την τάξη των καπιταλιστών
- ❖ Θεωρούσε πως οι καπιταλιστές στην προσπάθεια για μεγιστοποίηση του προσωπικού τους οφέλους θα ανέπτυσαν τις παραγωγικές δυνάμεις στο μέγιστο βαθμό
- ❖ Η θεωρία του αρχικά εξυπηρετούσε το νέο καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, καθώς αναδείκνυε κυρίως την αντίθεση συμφερόντων μεταξύ καπιταλιστών και γαιοκτημόνων

DAVID RICARDO (1772-1823)

- ❖ Η θεωρία του Ricardo βοήθησε, κατά τις αρχές του 19^{ου} αιώνα στην οικονομική και πολιτική επικράτηση της καπιταλιστικής τάξης
- ❖ Στη συνέχεια, μέσα από τη θεωρία του Ricardo άρχισε να γίνεται αντιληπτή και η αντίθεση μεταξύ της καπιταλιστικής και της εργατικής τάξης, οπότε και η θεωρία του Ricardo άρχισε σταδιακά να εγκαταλείπεται

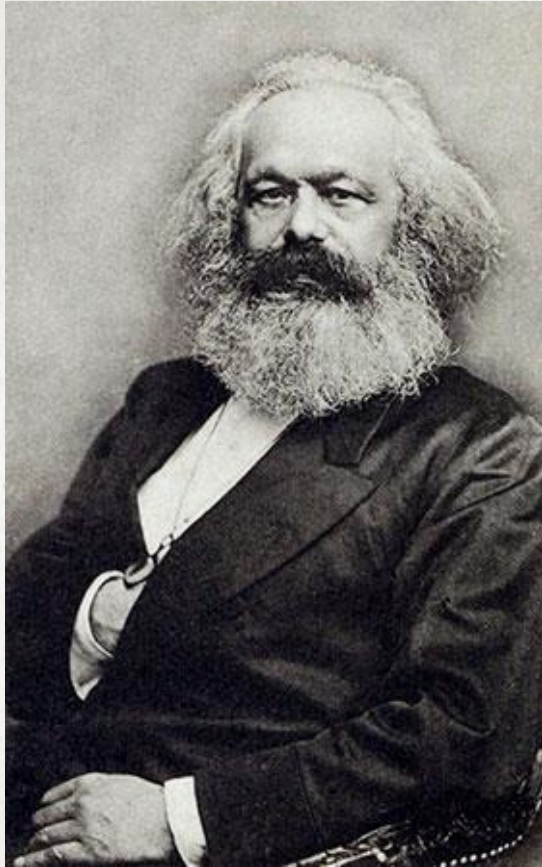
DAVID RICARDO (1772-1823)

❖ Ο «σιδηρούς κανόνας των μισθών»

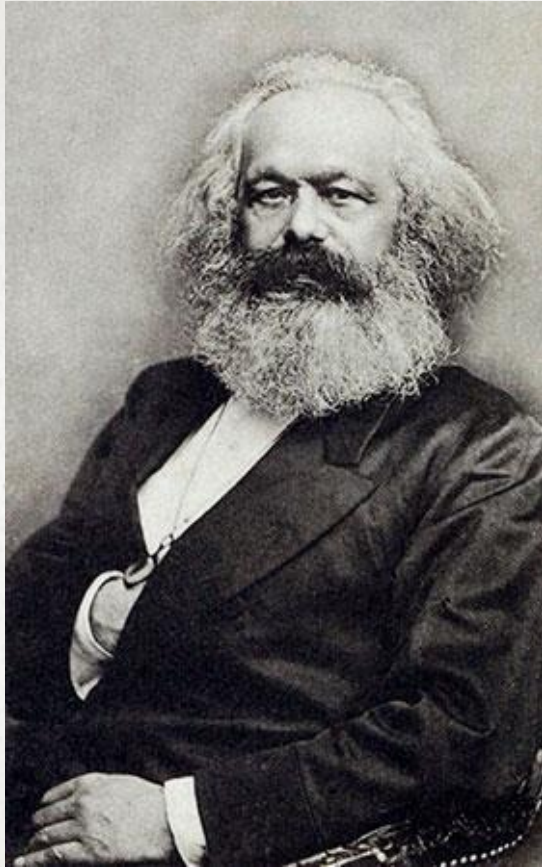
Υπάρχει ένα κέντρο βάρους των μισθών, το οποίο προσδιορίζεται από τα μέσα διαβίωσης των εργατών όπως αυτά καθορίζονται από το οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο κάθε χώρας

KARL MARX (1818-1883)

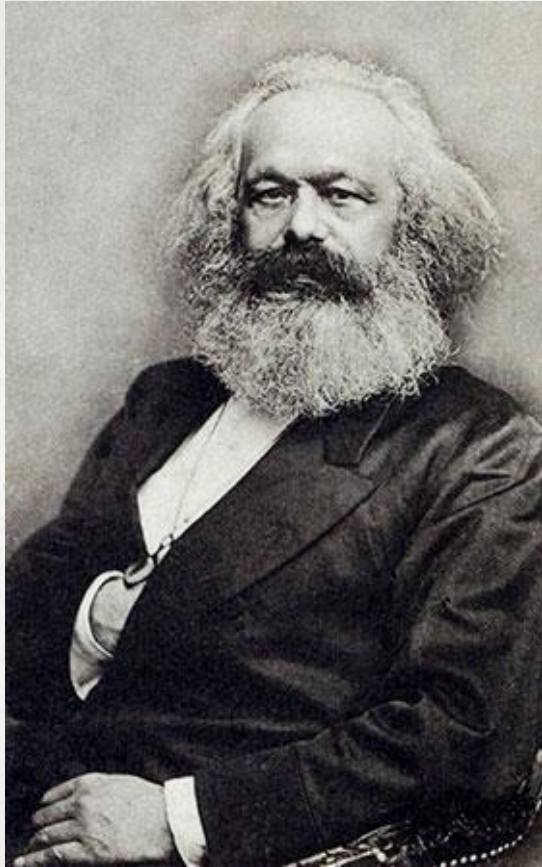
- ❖ Γεννημένος στη Γερμανία
- ❖ Υπήρξε φιλόσοφος, κοινωνιολόγος, οικονομολόγος και δημοσιογράφος
- ❖ Η διδακτορική του διατριβή αφορούσε στη *«Διαφορά της δημοκρατίας και επικούρειας φυσικής φιλοσοφίας»*
- ❖ Το πιο γνωστό του έργο είναι **«Το κεφάλαιο»**, ο πρώτος τόμος του οποίου εκδόθηκε το 1867

KARL MARX (1818-1883)

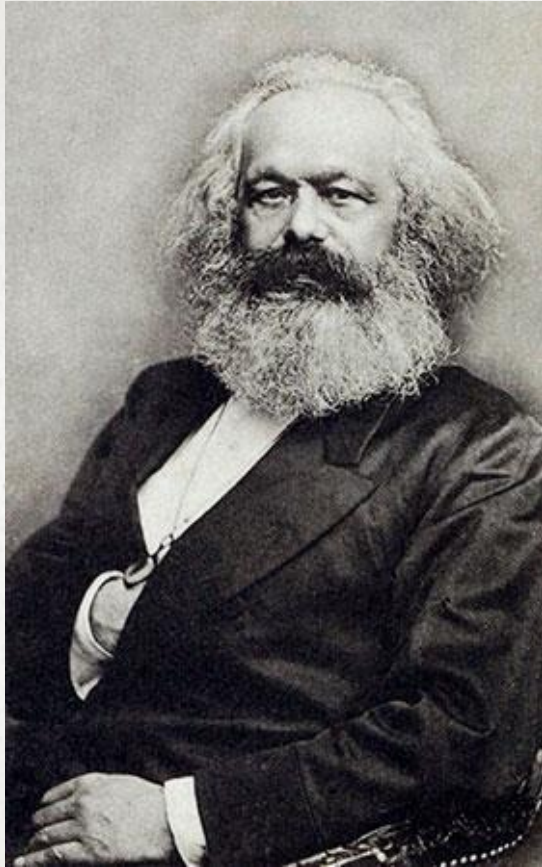
- ❖ Αφετηρία της μαρξικής θεωρίας για την αξία αποτελεί η εργασιακή θεωρία του Ricardo
- ❖ Ο Marx αναπτύσσει περαιτέρω τη θεωρία του Ricardo εμπλουτίζοντάς την και αναιρώντας ορισμένα σημεία της
- ❖ Επιπλέον, πέρα από την ποσοτική διάσταση, δίνει έμφαση και στην **κοινωνική διάσταση** της αξίας

KARL MARX (1818-1883)

- ❖ Στο μεγαλύτερο μέρος του έργου του, ο Marx προσπαθεί να αναλύσει τον τρόπο λειτουργίας μιας καπιταλιστικής οικονομίας
- ❖ Όπως και οι Smith και Ricardo, αρχικά εξετάζει τον τρόπο σχηματισμού των ανταλλακτικών αξιών (τιμών) των εμπορευμάτων

KARL MARX (1818-1883)

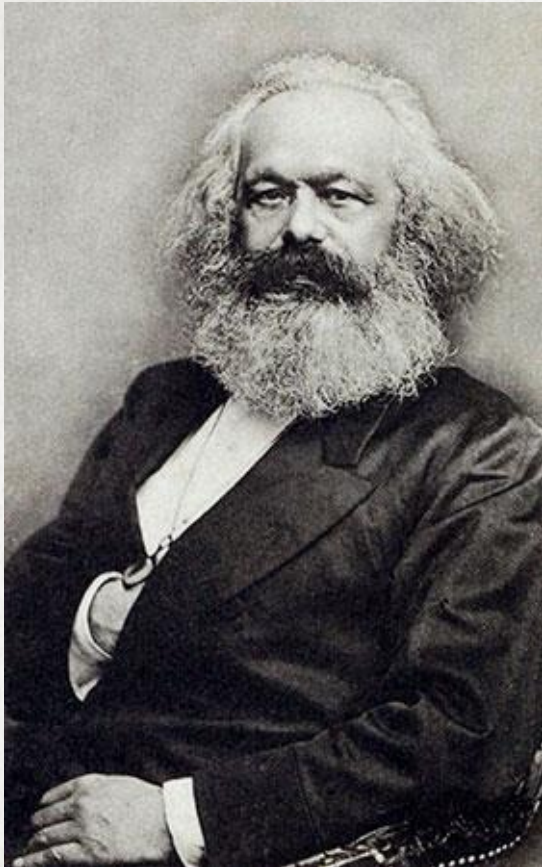

❖ «Εργασιακή θεωρία της αξίας»

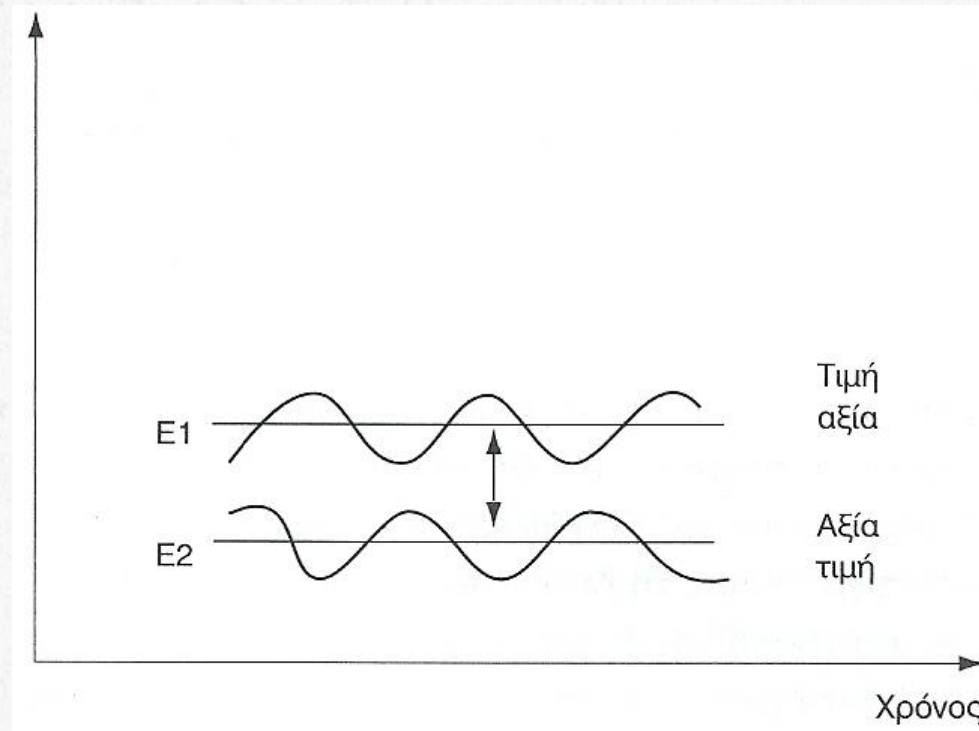
Η αξία των εμπορευμάτων κινείται γύρω από ένα κέντρο βάρους, το οποίο καθορίζεται από την «κοινωνικά αναγκαία»* εργασία που απαιτείται για την παραγωγή τους

KARL MARX (1818-1883)

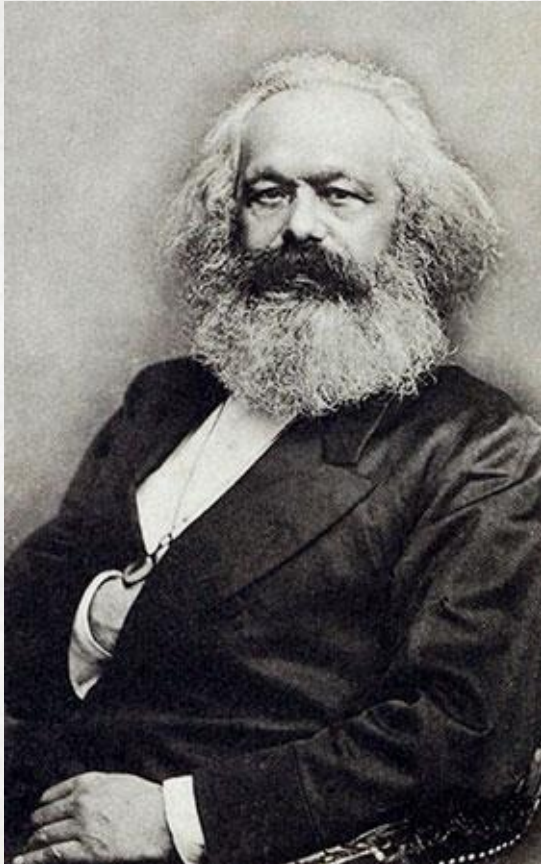
❖ Εργασιακή θεωρία της αξίας

Ο μέσος χρόνος που απαιτείται για την παραγωγή του εμπορεύματος E1 είναι μεγαλύτερος από το μέσο χρόνο που απαιτείται για την παραγωγή του εμπορεύματος E2

Η τιμή κυμαίνεται γύρω από την αξία ανάλογα με τις διακυμάνσεις στην προσφορά & τη ζήτηση

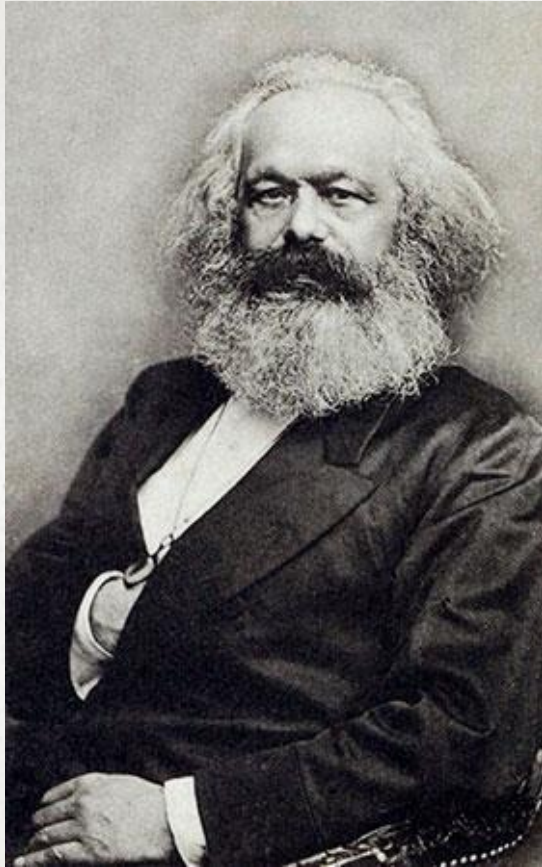
KARL MARX (1818-1883)

- ❖ Η αξία εξαρτάται και από την εργασία που έχει δαπανηθεί στο παρελθόν («νεκρή εργασία») και είναι ενσωματωμένη στα μέσα παραγωγής με τα οποία υποβοηθάται η εργασία

$$\begin{array}{ccc} \text{Αξία} = & C & + \quad \boxed{V + S} \\ & \downarrow & \downarrow \\ & \text{Νεκρή} & \text{Ζωντανή} \\ & \text{Εργασία} & \text{Εργασία} \end{array}$$

KARL MARX (1818-1883)

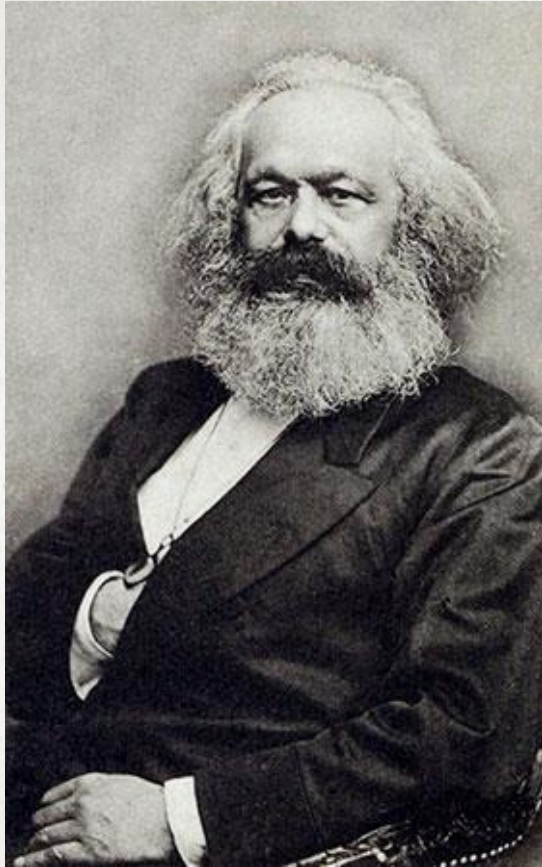

❖ Οικονομική ανάπτυξη και υπεραξία

Προϋπόθεση για να υπάρξει οικονομική ανάπτυξη σε μια οικονομία είναι ένα μέρος των κερδών των επιχειρηματιών να διοχετεύεται σε νέες επενδύσεις

❖ Στην ανάλυσή του ο Marx, πέρα από την αξία, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της υπεραξίας (απλήρωτης εργασίας), η οποία αποτελεί την πηγή του κέρδους

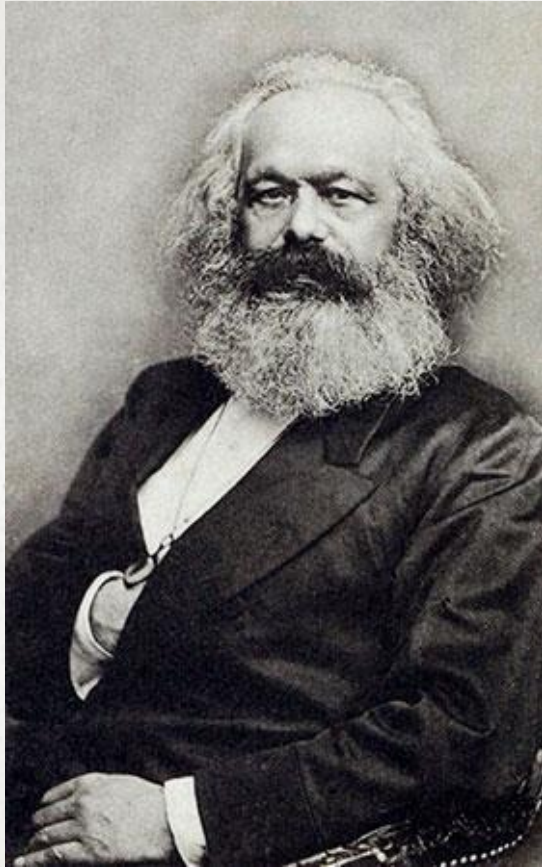
KARL MARX (1818-1883)

❖ Το «εμπόρευμα» εργασιακή δύναμη

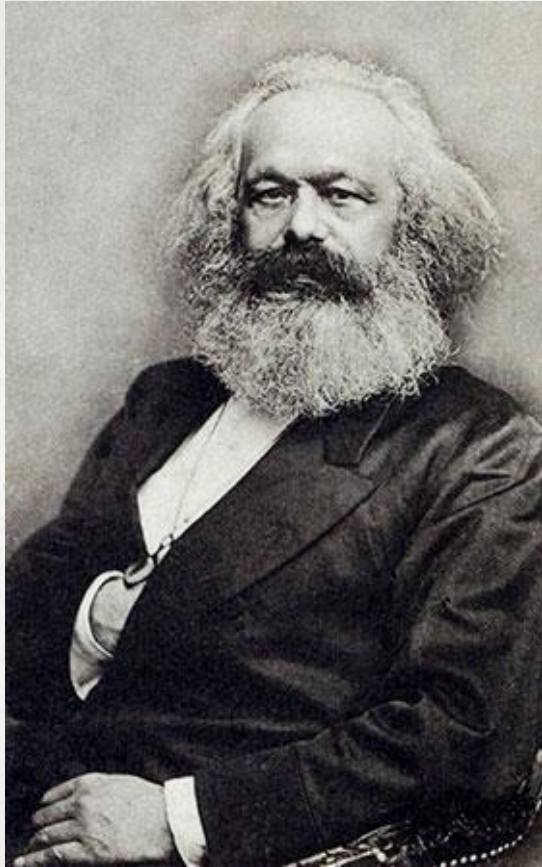
- Αξία χρήσης της εργασιακής δύναμης → Παραγωγή νέας αξίας
- Αξία ανταλλαγής της εργασιακής δύναμης → Μισθός

KARL MARX (1818-1883)

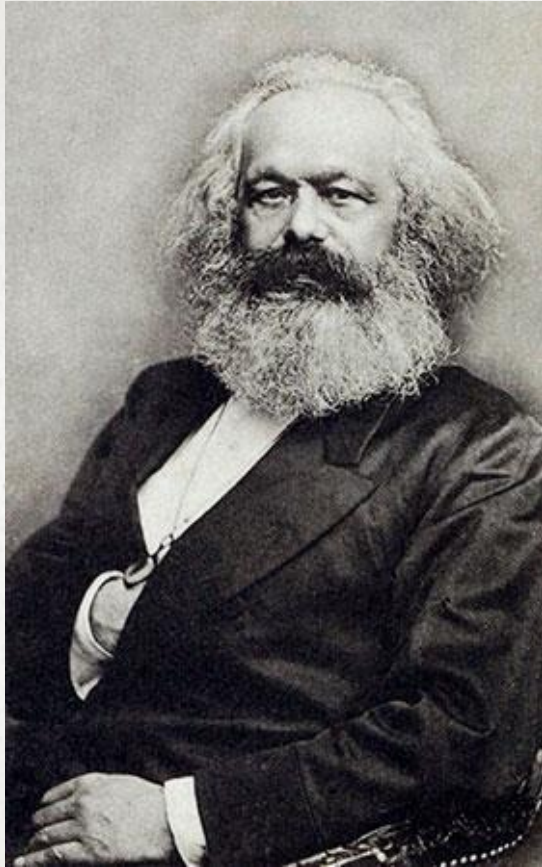
- ❖ Σε αντίθεση με τους Smith και Ricardo, υιοθετεί μια κριτική στάση έναντι του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής
- ❖ Θαυμάζει την ικανότητα του καπιταλισμού να επαναστατικοποιεί τους τρόπους παραγωγής, αλλά καυτηριάζει τις κοινωνικές επιπτώσεις του
- ❖ Θεωρεί τον καπιταλισμό ως ένα μεταβατικό στάδιο στην ιστορική πορεία της ανθρωπότητας

KARL MARX (1818-1883)

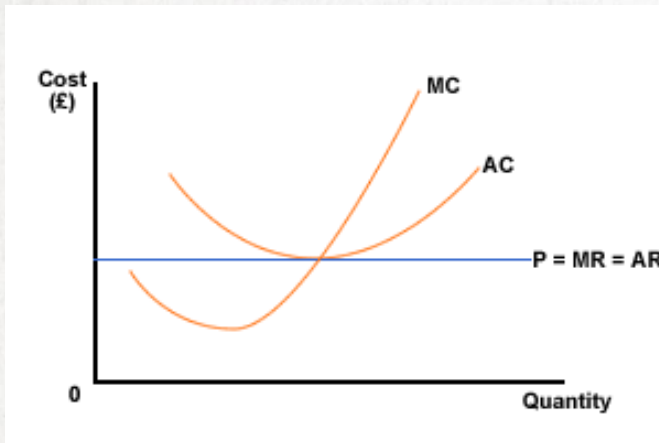
- ❖ Αναδεικνύει τις εσωτερικές αντιφάσεις που υπάρχουν στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής
- ❖ Η ίδια η δομή του καπιταλιστικού συστήματος προκαλεί οικονομικές κρίσεις
- ❖ Αναπτύσσει ένα θεωρητικό πλαίσιο ερμηνείας των οικονομικών κρίσεων

KARL MARX (1818-1883)

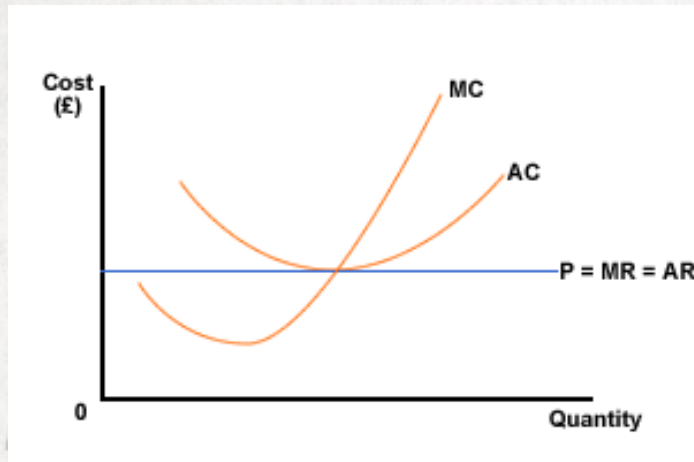
- ❖ Οι κρίσεις που εμφανίζονται στο καπιταλιστικό σύστημα είναι ολοένα και αυξανόμενης έντασης
- ❖ Σε ένα ορισμένο χρονικό σημείο δημιουργούνται οι συνθήκες που θα ευνοούν την αντικατάσταση του καπιταλισμού με ένα διαφορετικό κοινωνικό και πολιτικο-οικονομικό σύστημα

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (1870-ΣΗΜΕΡΑ)

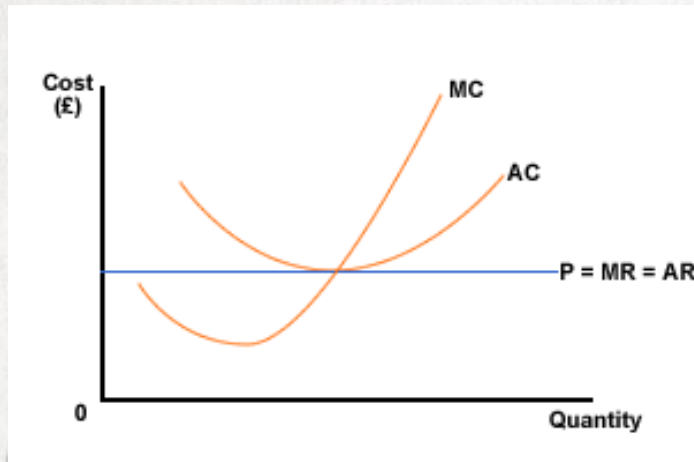
- ❖ Η οικονομική θεωρία που αντιτάχθηκε στην εργασιακή θεωρία της αξίας και που συνεχίζει να κυριαρχεί με τροποποιήσεις στις μέρες μας είναι η **θεωρία των συντελεστών παραγωγής** (νεοκλασική οικονομική θεωρία)
- ❖ Σύμφωνα με τη θεωρία των συντελεστών παραγωγής, τόσο οι καπιταλιστές, όσο και οι εργάτες, είναι κάτοχοι συντελεστών παραγωγής
 - Καπιταλιστής → Κεφάλαιο (χρήμα, κτίρια, μηχανήματα)
 - Εργάτης → Εργασιακή δύναμη

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (1870-ΣΗΜΕΡΑ)

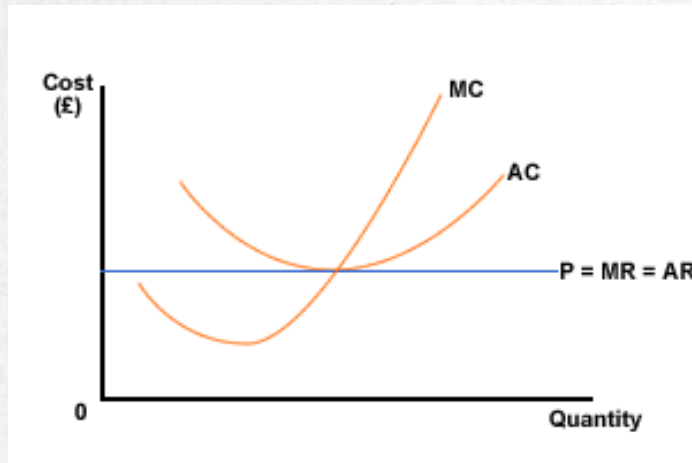
- ❖ Οι οικονομολόγοι προσπαθούν ολοένα και πιο πολύ να μιμηθούν τις φυσικές επιστήμες μέσω της έντονης **μαθηματικοποίησης** των οικονομικών
- ❖ Κυριαρχεί ο όρος «*Οικονομικά*» (*Economics*) έναντι του όρου «*Πολιτική Οικονομία*»

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (1870-ΣΗΜΕΡΑ)

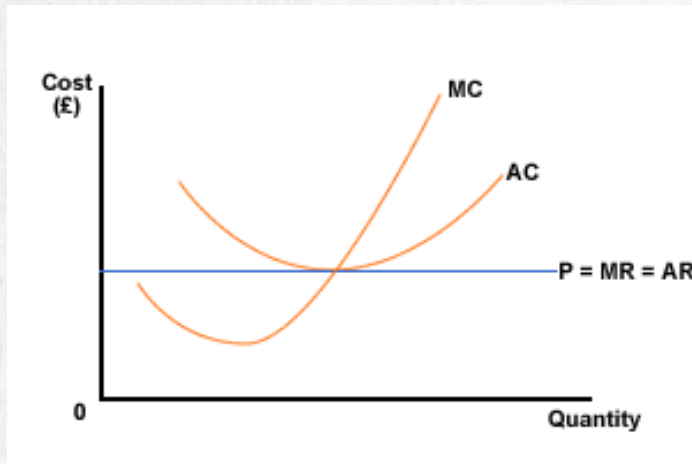
- ❖ Η νεοκλασική οικονομική θεωρία οφείλει το όνομά της στο ότι εκκινεί από επιμέρους ιδέες ορισμένων οικονομολόγων της περιόδου της Κλασικής Σχολής της Πολιτικής Οικονομίας
 - Smith («αόρατο χέρι» & συντελεστές παραγωγής)
 - Say (θεωρία των αγορών ή «νόμος του Say»)
- ❖ Ο «νόμος του Say» ουσιαστικά δηλώνει πως οι γενικευμένες οικονομικές κρίσεις είναι αδύνατες

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (1870-ΣΗΜΕΡΑ)

- ❖ Κεντρικό πρόβλημα ανάλυσης στα νεοκλασικά οικονομικά είναι το πρόβλημα της κατανομής δεδομένων (σπάνιων) πόρων μεταξύ εναλλακτικών χρήσεων
- ❖ Η ανθρώπινη συμπεριφορά ανάγεται αποκλειστικά στον ορθολογικό υπολογισμό που στοχεύει στη μεγιστοποίηση της χρησιμότητας

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (1870-ΣΗΜΕΡΑ)

- ❖ Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της ισορροπίας
- ❖ Η οικονομική ανάλυση δεν λαμβάνει υπόψη την ταξική διάρθρωση της κοινωνίας
- ❖ Το κέρδος είναι η αμοιβή της επιχειρηματικότητας
- ❖ Ο μισθός ισούται με το (οριακό) προϊόν της εργασίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Backhouse R. (2002), *Η εξέλιξη της Οικονομικής Σκέψης - Από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι Σήμερα*.
Στα ελληνικά από τις «Εκδόσεις Κριτική». Αθήνα 2009
- Ricardo D. (1817), *Αρχές Πολιτικής Οικονομίας και Φορολογίας*
Στα ελληνικά από τις «Εκδόσεις Παπαζήση». Αθήνα, 2002
- Rubin I. (1929), *Ιστορία Οικονομικών Θεωριών*.
Στα ελληνικά από τις «Εκδόσεις Κριτική». Αθήνα, 1993
- Screranti E. & Zamagni S. (1993), *Η Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης*
Στα ελληνικά από τις «Εκδόσεις Τυπωθήτω». Αθήνα, 2002 (1^{ος} Τόμος) & 2003 (2^{ος} Τόμος)
- Smith A. (1776), *Έρευνα για τη Φύση και τα Αίτια του Πλούτου των Εθνών*
Στα ελληνικά σε μια συνοπτική μορφή από τις «Εκδόσεις Παπαζήση». Αθήνα, 1999

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Οικονομική επιστήμη γενικά (short video)

<https://sites.google.com/site/basikesoikonomikesennoies/to-antikeimeno-tes-oikonomikes-epistememes>

Adam Smith (text)

<http://www.iep.utm.edu/smith/>

Adam Smith (short video)

<https://www.youtube.com/watch?v=ejJRhn53X2M>

Adam Smith (documentary)

<https://www.youtube.com/watch?v=V6S6pMsKzII>

Karl Marx (short video)

https://www.youtube.com/watch?v=fSQgCy_iIcc

Αν δεν εμφανίζονται οι υπότιτλοι στα αγγλόφωνα βίντεο, πατήστε το κουμπί "CC" στο κάτω δεξιά τμήμα της προβολής για εμφάνιση αγγλικών υπότιτλων.